

واکنش بازار خودرو به انتخابات چهاردهم بررسی شد

امید محتاطانه در بازار خودرو

واکنش بازارهای مختلف از بازار سکه گرفته تا بورس و خودرو به نتیجه انتخابات چهاردهم و نهمین رئیس‌جمهور اغلب کاهشی، مثبت و با روی خوش همراه بوده است. اگرچه در این روزها نرخ دلار روند کاهشی داشت و حتی در روزهای نخست بعد از انتخابات، یک کانال هم عقب‌نشینی کرد، با این حال، بازار خودرو به مسیر خود ادامه داد. فعالان بازار دلایل گوناگونی برای ثبات نرخ خودرو اعلام می‌کنند. برخی معتقدند عدم اعلام برنامه‌های اقتصادی دولت جدید، از جمله عواملی است که مانع از تغییر نرخ خودروهای داخلی و مونتاژی‌ها شده است. نرخ داخلی‌ها و مونتاژی‌ها از ابتدای خردادماه شکل ثبات به خود گرفته و با رسیدن به هفته پایانی تیرماه این روند همچنان ادامه‌دار است. البته برخی دیگر معتقدند طی چند روز آینده بازار روند خود را تغییر خواهد داد. این خبر واکنش‌های مختلفی در بازار خودرو به دنبال داشته است. با این حال، اغلب فعالان بازار و کارشناسان اقتصاد با توجه به وعده‌های انتخاباتی مسعود پزشکیان درباره اصلاحات اقتصادی، رفع تحریم‌ها و رونق تولید، ابراز امیدواری می‌کنند که ثبات به بازار خودرو باز گردد و شاهد رونق در این صنعت باشیم. درباره واکنش‌های بازار خودرو به انتخابات چهاردهم و وضعیت این بازار در دولت جدید با کارشناسان این حوزه گفت‌وگو کرده که در ادامه می‌خوانید.

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

اوضاع بازار خودرو تا پایان ۱۴۰۳

امیرحسین کاکایی، عضو هیات علمی دانشگاه علم و صنعت

هنوز آقای رئیس‌جمهور نیامده، بازار روی خوش نشان داده و نرخ دلار و سکه پایین رفته است. فعلا بازار به این رئیس‌جمهور اعتماد دارد. واقعیت این است که اوضاع اقتصادی بسیار خراب و فتر دلار جمع شده است. متخصصان سال گذشته حداقل نرخ ۷۵ هزار تومانی را برای دلار پیش‌بینی کردند. همه می‌دانیم هزینه بنزین و انواع انرژی دارد کمر کشور را می‌شکند. هزینه آب و تنش‌های آبی هم بر کسی پوشیده نیست. اوضاع برق خراب است و دولت با فشار به صنایع و افزایش مصرف سوخت‌های مایع با کیفیت بد و با زهدی پایین، برق مورد نیاز را تامین می‌کند. این برق هم گاهی کم می‌آید و برخی صنایع ناچار به تعطیلی می‌شوند که به معنی افزایش هزینه تولید است. صنایع مختلف اوضاع خوبی ندارند. بهره‌وری در پتروشیمی آن قدر پایین است که با کوچک‌ترین افزایش نرخ خوراک، زیانده می‌شود. بورس کاملا ناامید و ناکارآمد است. البته در همین چندروز روی خوش به انتخاب مردم نشان داده است. صنایعی مانند لوازم‌خانگی و خودرو امسال شاهد ورشکستگی خواهند بود.

به‌طور خاص، ایران خودرو و سایپا تقریبا زمین سوخته هستند و آماده ورود ارتش سرخ چین برای فتح. ساختار صنعت خودرو با ۳۷ خودروساز ضعیف و بسیار ضعیف چنان به هم تنیده که جز با مونتاژ امکان بقا ندارد. عمده تجهیزات ایران خودرو و سایپا مستهلک شده، کیفیت تولید پایین آمده و ناراضی‌ترین مردم روزافزون شده است. بدتر از همه، این صنعت تقریبا از نیروی انسانی ماهر خالی شده است. برخی خارج رفته‌اند، برخی بازنشسته شده‌اند و برخی هم زیر دست چینی‌ها و عوامل آنها مشغول به کار هستند. چینی‌ها بدترین کارفرماهای فعلی دنیا هستند. اگر انگلیسی‌ها در زمان پهلوی به متخصصان ایرانی که سواد زیادی هم نداشتند، اجازه هیچ‌گونه نوآوری در خط تولید پیکان نمی‌دادند، امروز چینی‌ها به افراد تحصیلکرده ما اجازه نوآوری نمی‌دهند سوال اصلی برای پیش‌بینی بازار این است: نرخ ارز چگونه تغییر می‌کند؟ اگر ترامپ بایاد فروش نفت و مواد معدنی کم می‌شود و پولمان هم بیشتر در نزد چینی‌ها بلوکه خواهد شد و آنها هم با واردات خودرو و لوازم‌خانگی و... در کنار سهمشان از دور زدن تحریم‌ها، حساسی از بحالت ما درمی‌آیند. در چنین حالتی قطعاً واردات رونق می‌یابد و موقتا شاهد کاهش قیمت خودرو خواهیم بود. احتمالا این دوران سرخوشی تا اسفند ادامه می‌یابد. اگر این سناریو برقرار بماند، به‌زودی نرخ دلار شروع به بالا رفتن می‌کند. دوباره بازار رونق می‌گیرد و قیمت‌ها بالا می‌رود. چرا رونق؟ چون تنها راه حفظ ارزش پول در چنین شرایطی تبدیل نقدینگی به ارز، طلا و خودرو و نهانپا ملک است. اما اگر ترامپ شکست بخورد، قیمت‌ها پایین می‌ماند و بازار خودرو با امید به آینده آرام، در رکود به سر خواهد برد (تقریبا تا آخر سال)، چراکه از یک‌سوی عمده مردم بی‌پولند و عرضه خودرو زیاد و از سویی برای سرمایه‌داران صرفه ندارد در خودرو سرمایه‌گذاری کنند. شبیه سال ۱۳۹۴ می‌شود. عده‌ای هم کم‌بین تحریم خودرو راه می‌اندازند و موج‌سواری می‌کنند. این وسط دو خودروساز اصلی بیشترن ضربه را می‌خورند، چراکه از یک‌سوی مزیت‌های خود را از دست داده‌اند و از سوی دیگر، کالای بی‌کیفیتشان روی دستشان می‌ماند. آنها می‌خواهند کیفیت را بالا ببرند، اما به‌دلیل ضربه‌هایی که خورده‌اند، امکان سرمایه‌گذاری ندارند. پس آنچه می‌شوند، دیگر سال ۱۳۹۴ نیست که دولت با ۴۰۰۰ میلیارد تومان اعتبار بتواند بازار را تحریک کند. صحبت از ۴۰۰ هزار میلیارد تومان و جیب خالی دولت است.

این‌ها بدون در نظر گرفتن واردات خودرو دست‌دوم است. اگر دشمنان تولید موفق شوند به بهانه فشار بیشتر به خودروسازان، واردات خودرو دست‌دوم را آزاد کنند، حداقل به‌طور موقتی (حداقل تا پایان ۱۴۰۴) سیل واردات خودروهای دست‌دوم منطقه و چین به سمت ما سرازیر می‌شود و اوضاع بدتر می‌شود و اوضاع مردم به‌طور موقتی بهتر، چراکه تنوع خودرو بسیار بالا خواهد رفت و قیمت‌ها دارای ثبات نسبی و فروشنده‌گان ناچار می‌شوند با لیزینگ به رقابت بپردازند. اما این رقابت در تولید نیست، بلکه رقابت در واردات خواهد بود. تا اینجا صنعت خودرو مستقیم هیچ ربطی به دولت نداشت و بر حسب اینکه چه کسی در امریکا رئیس‌جمهور شود، رفتار خواهد کرد. اما چه چیزی مربوط به دولت است؟ واقعیت این است که این موضوع بستگی به انتخاب آقای پزشکیان، رئیس‌جمهور منتخب و کابینه و برنامه‌های وزیرایش دارد.

اگر ایشان یک عده رویاپرداز عمدتا ناکارآمد را سر کار بگذارند، قطعاً سال آیند با تورم وحشتناکی روبه‌رو می‌شویم. حتی اگر بایند دوباره سر کار بیایند و نتوانیم روابط خارجی را توسعه دهیم، بحران‌های متعدد، اقتصاد ما را زمین خواهد زد و بیکاری و تورم هم‌زمان شدت می‌یابد. واضح است که واردات بی‌رویه، منجر به کاهش توان اقتصادی کشور خواهد شد و بدون سرمایه‌گذاری‌های سنگین امکان افزایش جدی صادرات نفت خام و مواد معدنی وجود ندارد. پس کمبود ارز در مقابل تقاضای مصنوعی که دولت و مجلس قبلی به وجود آورده، حتی است.

برعکس، اگر افراد شایسته و کاردان و شجاعی را انتخاب کند که دست به اصلاحات اساسی بزنند و به‌جای واردات خودرو، روی واردات تجهیزات تولید و فناوری تمرکز کنند و صنعت را رشد دهند، در کوتاه‌مدت، امکان دارد قیمت‌ها بالا برود و تنش اقتصادی و حتی سیاسی داشته باشیم، اما تنها راه‌نجات این جراحی‌هاست. به نظر من موافقت نظام با حضور آقای پزشکیان، این بود که می‌دانست این یکی دو سال باید جراحی بزرگ به خصوص درباره نرخ حامل‌های انرژی انجام شود و باید با چنین فردی با سرمایه اجتماعی زیادفت شده (هرچند کم است) این دوران را بتوان با کمترین تنش گذراند و نهایتا در بدترین حالت پس از انجام جراحی، جراح را تغییر داد و همه تقصیرها را گردن او انداخت. قطعاً راه سخت و انتخاب‌های سخت‌تری پیش‌رو است. شخصا خودم را برای یک تنش بزرگ و البته افزایش ساعات کاری و تحمل فشار اقتصادی بیشتر برای ساختن ایرانی آباد آماده کرده‌ام. اما اینکه این دولت چقدر بتواند منسجم و درست عمل کند و تیم قوی راه بیندازد و کشور را از این بحران‌های بزرگ و سلامت عبور دهد، خدا می‌داند. اما یک موضوع برای من قطعی است: اگر مردم همراهی و اعتماد نکنند، اوضاع حدود اسفند خراب خواهد شد. امیدوارم هم مردم برای این موضوع آماده باشند و هم آقای پزشکیان انتخاب‌های خوبی را انجام و نشان دهد جراح خوبی برای سیاست، اقتصاد و صنعت هستند و توسعه صنعتی را به وابستگی به خام‌فروشی و اعتماد به جوانان و مردم سخت‌کوش ایران را به وابستگی سیاسی به دولت‌های خارجی ترجیح می‌دهند.

بازار خودرو را کد اما در انتظار

منتخب، بعد از مدت‌ها اتفاق خاص و مثبتی برای آن رقم بخورد. آقای پزشکیان در دوران تبلیغات انتخاباتی خود، وعده داد که در صورت پیروزی، برای حل مشکلات اقتصادی کشور و از جمله مشکل بازار خودرو اقدام خواهد کرد. ایشان بر لزوم افزایش تولید خودرو، کاهش قیمت‌ها و ایجاد رونق در این صنعت تاکید کرده بودند. هنوز مشخص نیست برنامه‌های دقیق آقای پزشکیان برای بازار خودرو چیست. با این حال، امیدواری محتاطانه‌ای در بین فعالان بازار و مردم وجود دارد.

بازار خودرو در سال‌های اخیر به دلیل تحریم‌ها، نوسانات شدید نرخ ارز و بی‌ثباتی اقتصادی، به چالش‌های متعددی روبه‌رو بوده است. نرخ خودرو در این مدت به‌طور سرسام‌آوری افزایش یافته و هیچ‌گاه ثبات و روند مشخصی نداشته است. بحران‌های اقتصادی و کاهش قدرت خرید مردم از یک سو و نابسامانی در عرضه خودرو و قیمت‌های صعودی موجب شده مردم نتوانند به‌راحتی به خودروهای مورد نیازشان دسترسی داشته باشند. حال در آستانه شروع به کار دولت چهاردهم بازار خودرو در انتظار است تا شاید با آمدن رئیس‌جمهور

مسیح فرزانه، کارشناس صنعت خودرو درباره واکنش بازار خودرو به انتخاب رئیس‌جمهور چهاردهم و ارزیابی وضعیت این بازار در امسال با روی کار آمدن دولت جدید به اظهار کرد: این واقعیت را باید بپذیریم و در تحلیل‌ها و بررسی‌هایی که ارائه می‌دهیم مدنظر داشته باشیم که در همه جای دنیا، اقتصاد با سیاست به هم تنیده شده است و این فقط خاص کشور ما نیست. البته در کشور ما این درهم‌تنیدگی شکل دیگری دارد. در کشور ما به‌واسطه شکننده بودن شرایط اقتصادی، وقوع رویدادهای سیاسی به‌طبع نوسان بیشتری چه مثبت و چه منفی به بازارهای سرمایه‌ای می‌دهند. کاهش مختصر نرخ دلار و سکه و... و تاثیرگذاری این تغییرات روی مولفه‌های کلان اقتصاد و بازارهای سرمایه‌ای مانند خودرو تاثیر نتیجه انتخاب آقای پزشکیان به‌عنوان نهمین رئیس‌جمهور جمهوری اسلامی ایران و به نوعی یک رویداد سیاسی در سطح حاکمیت است. با این حال نباید فراموش کرد که چون در بطن اقتصاد هیچ اتفاق خاصی یا عمیقی رخ ندهاد، چنین تغییر نرخ‌هایی را صرفا به‌عنوان عکس‌العمل‌ها و واکنش‌های هیجانی بازارهای سرمایه‌ای قلمداد کرده و آن را ماندگار نمی‌دانیم. این واکنش‌ها صرفا برای مقطع کوتاهی سبب افت نرخ می‌شود، اما دوباره قیمت‌ها به سطح سابق بازمی‌گردد.

آرامش بازار خودرو ماندگار نیست

یا تحولات عمیق اقتصادی به‌ویژه در صنعت و بازار خودرو از دولت چهاردهم آن هم در کوتاه‌مدت و یک دوره ۴ ساله نداشت. به‌دلیل سیاست‌های پولی انقباضی که سبب تشدید رکود در بازار شده به‌طبع تا پایان تابستان امسال، بازاری با رکودتومی تجربه خواهیم کرد، اما دو رویداد یعنی منازعات منطقه‌ای و انتخابات ریاست‌جمهوری ایالات‌متحده امریکا در صورت انتخاب دونالد ترامپ را هم داریم که هر دو تاثیر منفی بر بازار دلار و سپس سایر بازارها و از جمله بازار خودرو خواهند گذاشت که منجر به افزایش نرخ خودرو خواهد شد و در پاییز امسال احتمال تاثیر آن در بازار خودرو و سایر بازارهای سرمایه‌ای بیشتر خواهد بود. به‌اضافه اینکه زبان انباشته ۲۵ هزار میلیارد تومانی خودروسازان و ادامه سرکوب قیمتی، این احتمال را قوت می‌دهد که همچنان به‌صورت پلکانی شاهد افزایش خزنده نرخ خودروها در کارخانه باشیم.

فرزانه درباره سمت‌وسو و جهت‌گیری بازار خودرو در این مدت بعد از انتخابات چهاردهم اظهار کرد: بازار اگر چه آرام است، اما شاخص اصلی آن همچنان همان رکودتومی بود که مدت‌هاست شاهد آن هستیم. حقیقت امر این است که سیاست‌گذاران کلان کشور باید بپذیرند برای ایجاد تحولات عمیق مثبت در صنعت و بازار خودرو نیاز به رجوع به اصل ۴۴ قانون اساسی یعنی پرداختن به خصوصی‌سازی شرکت‌های دولتی زیانده، کاهش تصدی‌گری دولت در صنعت و بازار، فاصله گرفتن از قیمت‌گذاری دستوری و

روند باثبات، اما موقتی

انتظار شکست قیمت‌ها در بازار را داشته باشیم و با این شرایط حداقل تا پایان پاییز نمی‌توان انتظار شکست قیمت‌ها در بازار را داشت. برخورداری با بیان اینکه صنعت خودروها گرفتار چالش‌ها و مشکلات متعددی است که به وضوح شاهد آنها هستیم، اظهار کرد: اتفاق خاصی در کلان اقتصاد نیفتاده و برنامه‌ای اجرا نشده که منتظر باشیم تاثیر چندانی بر بازار خودرو داشته باشد. همچنین صنعت خودرو همچنان با قیمت‌گذاری دستوری و نظارت سازمان‌های پیش می‌رود و تحولی در این بخش نیز پیش نیامده که انتظار رشد شدید تیراژ و تعدیل بازار را داشته باشیم. **داخلی‌سازی در اولویت باشد** کارشناس صنعت خودرو در پایان با اشاره به اینکه باید نخست چالش‌های عمده صنعت خودرو شناسایی و برطرف شود، گفت:

امیرحسین برخوردار، کارشناس حوزه خودرو نیز درباره واکنش‌های بازار خودرو به نتیجه انتخابات چهاردهم و انتخاب نهمین رئیس‌جمهور کشور به اظهار اظهار کرد: پس از مشخص شدن منتخب نهایی انتخابات ریاست جمهوری بازار روند باثباتی را طی می‌کند و بعضا شاهد تعدیل نسبی برخی قیمت‌ها بوده‌ایم، اما این موضوع قطعاً برای بازار موقتی است و نمی‌توان روی آن حساب ترمیمی و اصلاحی باز کرد. در شرایط کنونی بازار به نوعی در رکودانتظاری فرو رفته به‌گونه‌ای که مشتریان تصور می‌کنند با روی کار آمدن دولت جدید قیمت‌ها نزولی خواهد شد و شرایط بهتری پیش خواهد آمد، اما تجربه‌های مشابه پیشین نشان داده که قرار نیست تحول بزرگی در این زمینه در راه باشد و در حقیقت رویکرد اقتصادی قدرتمند و بزرگی حتی به‌عنوان شعار هم از سوی رئیس‌جمهوری منتخب اعلام نشده که بتوان

سخن پایانی

به‌شدت آنها را در نظر بگیرد و برای به سرانجام رسیدن و روشن شدن وضعیت آن راهکار و تدبیر ویژه‌ای داشته باشد. اصلی‌ترین خواسته خودرویی مردم را می‌توان در مسئله بازار خودرو، کیفیت، قیمت، تنوع محصولات و همچنین قدرت خرید و انتخاب در بازار، شناسایی و کوتاه کردن دست مافیای در بازار خودرو خلاصه کرد؛ انتظاراتی که برآورده شدن آنها می‌تواند مسیر بازار خودرو را تغییر دهد. در نهایت اینکه زمان نشان خواهد داد آیا مسعود پزشکیان می‌تواند به وعده‌های خود درباره حل مشکلات بازار خودرو عمل کند یا خیر؟

می‌تواند به رونق و ثبات در این بازار کمک کند. در این میان فعالان بازار خودرو ننگه دیگری به بازار خودرو و تغییرات آن دارند. یک فعال بازار خودرو در مصاحبه‌ای با رسانه‌ها معتقد است هنوز برای قضاوت نهایی درباره تاثیر پیروزی آقای پزشکیان بر بازار خودرو زود است. باید منتظر ماند و دید که برنامه‌های دولت جدید برای این حوزه چیست. به هر ترتیب برخی خواسته‌ها و انتظارات از صنعت و بازار خودرو هستند که به نظر می‌رسد رئیس‌جمهور آینده باید

واکنش‌های فعالان بازار و کارشناسان اقتصادی به پیروزی مسعود پزشکیان و تاثیر آن بر بازار خودرو متفاوت بوده است؛ رئیس‌انحداده نمایشگاه‌داران خودرو گفته که ما به آقای پزشکیان و برنامه‌های اقتصادی ایشان امیدواریم. اگر ایشان بتوانند ثبات را به اقتصاد کشور بازگردانند، شاهد رونق در بازار خودرو خواهیم بود. یک کارشناس اقتصاد هم حل مشکلات بازار خودرو را نیازمند برنامه‌ریزی دقیق و بلندمدت می‌داند و معتقد است اگر آقای پزشکیان برنامه‌های جامع برای این حوزه داشته باشد،

آزادسازی نرخ خودرو، به همراه متوقف کردن سیستم منسوخ و غیرعلمی مانند فروش خودرو در سامانه و بورس و تامین گسترده ارز برای واردات خودرو بدون محدودیت در بلندمدت است که همه اینها در مرکز هرم از اقتصاد سیاسی و برداشته شدن تحریم‌ها تاثیر می‌پذیرند.

واکنش‌های مقطعی

کارشناس حوزه خودرو درباره امیدواری و خوش‌بینی ادامه‌دار بازار خودرو به انتخابات اخیر و اینکه دولت چگونه می‌تواند به تداوم این خوش‌بینی کمک کند، گفت: این عکس‌العمل‌های مثبت برای بازار سرمایه مقطعی است و نباید انتظار ادامه‌دار بودن آن را کشید. منطق اقتصاد تومی در کنار بی‌نظمی‌ها پولی و مالی که در تمام ادوار گذشته تابه‌حال ادامه داشته، هیچ‌گاه به هیچ بازار سرمایه‌ای نوید آرامش و کاهش نرخ را نمی‌دهد. فرزانه در پایان تاکید کرد: تنها رویکرد دولت چهارم برای کمک به اقتصاد فرزت کسور می‌تواند به تلاش جدی در بازگشایی درهای اقتصاد سیاسی به روی جهان و ایجاد تعاملات اقتصادی با رویکرد حفظ منافع کلان کشور با قطب‌ها و قدرت‌های اقتصادی برای جذب سرمایه‌گذاری در کشور و ایجاد امنیت و ثبات اقتصادی بیشتر باشد که طبعاً تاثیرات آن را می‌توان در بلندمدت شاهد بود.

اصلاح روند عرضه خودرو از قیمت‌گذاری دستوری و عرضه سامانه‌ای به سمت عرضه آزاد می‌تواند تا حد زیادی به تعدیل شرایط بازار کمک کند و از سوی دیگر، بازار ما بیش از افزایش عرضه، نیازمند عرضه منظم خودروها در بازه‌های زمانی ماهانه است. همچنین قفل فروش محصولات ایران خودرو و بسیاری از محصولات سایپا که همچنان از دوره وزارت فاطمی امین باقی مانده باید با فروش‌های مستمر ماهانه باز شود. حرکت خودروسازان به سمت مونتاژی می‌تواند تا حد زیادی این موضوع را التیام بدهد، اما هر چه تاکید روی داخلی‌سازی بیشتر باشد، سرعت ترمیم زخم‌های بازار بیشتر به درازا خواهد انجامید.

واکنش بازار خودرو به انتخابات مقطعی است و نباید انتظار ادامه‌دار بودن آن را داشت

پس از انتخابات ریاست جمهوری، بازار خودرو روند باثباتی را طی می‌کند که موقتی است و نمی‌توان روی آن حساب ترمیمی و اصلاحی باز کرد